

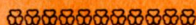
БІБЛІОТЕКА ОРИГІНАЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТВОРІВ

для родин і дорослої молодіжи.

Видав: о. Др. ЗАСТИРЕЦЬ ЙОСИФ.



ВИПУСК 4.



# ПОЕЗІЇ

ВОЛОДИМИРА МАСЛЯКА

(Залуквича).



ЛЬВІВ, 1920.

з ДРУКАРНІ СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА.

Адреса видавництва: о. Др. Застирець Йосиф,  
Львів, — академ. гімназія.

Пренумерата за 4 випуски 20 К. = 20 укр. гривнів.  
Поодинокі випуски по 5 К згл. по 5 гривні.

**ЛННБ України ім.В.Стефаника**



00483044 (N)

2012

В. 1798

ВОЛОДИМИР МАСЛЯК.  
(Залуквич).

---

# ПОЕЗІЇ



ЛЬВІВ 1919.

НАКЛАДОМ „БІБЛІОТЕКИ ОРІГІНАЛЬНИХ УКРАЇН-  
СЬКИХ ТВОРІВ“ ДЛЯ МОЛОДІЖИ І РОДИН, ВИХО-  
ВУЮЧИХ МОЛОДІЖ.

0.50 р.

**Збірка М. С. ВОЗНЯКА**

---

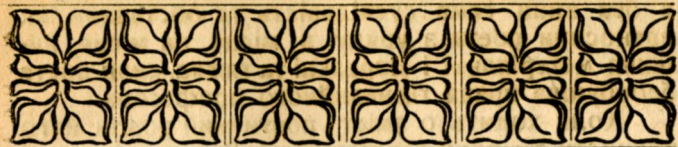
**На жаданє автора друкуємо сей випуск правописом  
шкільним.**

---

**ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА  
АН УРСР  
№ И 36030**

---

**З друкарні Ставропігійського Інститута у Львові  
під управою Ю. Сидорака.**



## Від видавництва.

(Життєпись автора).

Поет Володимир Масляк уродився 14. вересня 1858 в Сернках середних, рогатинського повіту, а рід його виводиться зі старинної Залукви під Галичем, звідси й псевдонім поета — Залуквич. Мати його повдовівши (батько був управителем панських дібр в Свистільниках) переселилась з семилітнім Володимиром 1865 р. до Горішної Липиці. Учив його спершу Д. Хома, учитель свояк в Підгородю. Від 1869 вчився в бережанських школах а 1879 зложив іспит зрілости в Перемишли. Студюював відтак під проводом укр. професора Ом. Огоновського, філософа Охоровича, а клясичну фільольогію не лише у Львові але й у краківськiм університеті. Працював в „Ділі“ а в Кракові в „Новій Реформі“. Там вийшов I. том його поезий 1887 р. Від 1888 р. як суплент гімназії і вчитель опинився на Мазурах відтак перенесли його до Станиславова, Перемишля, Золочева, Коломиї, Бучача доки не перейшов до Львова, де саме тепер перебуває постійно.

Цими днями минає 40 літ відколи поет став оголошувати свої поетичні твори (1879 р.) яких написав велику скількість. Тільки, що вони розкидані по „Зорях“, „Буковинах“, обох „Зеркалах“, „Ділі“, „Руслані“, „Українськiм Слові“, Альманахах, Календарях, Однoднiвках і ин. Багато має наш ювілят їх в теці, між ними новелі тощо. •

Невірний тому осуд тих авторів літератури, котрі думають, що поет неоправдав цих надій,

які суспільність в нім покладала. Додатиб, що не без вини сама суспільність та обставини, як переносини поета з уряду з місця на місце, нищення матеріальні і моральні та тяжка, сили поета абсорбуюча праця гімназійного професора.

Коли ходить о зміст і поетичний розгін його творчости то вони різноманітні. Раз дає він гарну баяду то настроєву поезійку, відтак історичну пісню про похід Наливайка, то пише „Кістяки Гольбайна“ або дає поему про Войнаровського чи не крашу від „Полтави“ Пушкіна, то знову поетичну гумореску ось хочби „Поетову Побіду“, що й захвачує своїм тумором, легким стилем подібно як і в віршованих обсерваціях наших кругів, поетів, діячів і ин. Саме в цих сатиричних, повних гумору і іронії поезіях шановного Ювилята розвинувся його талант чи не найкраще. В тім думаємо найбільша вартість і заслуга поета для рідного письменства.

Наша редакція має собі за честь видати отсим 3-ий том його поезій і дати тим почин відсвяткування 40 літнього ювілею праці поета Масляка, чоловіка гідного, вельми товариського, висококультурного і любого не лише в товариствах де працює, але й між молодіжю, яку своїми викладами і працею вів до вищої, духової краси, до ідеалів. Дав би Бог, щоби поет, працюючи даліше при кріпкім здоровлю обдарував нашу літературу ще кількома томами своїх вельми гарних і вартних поезій а ми золотий ювілей його праці відсвяткуємо в Соборній, вольній, самостійній Україні краще, чим тепер в сороклітю його праці, в якій іде — скажیم словами поета — „Ід сонцю золотому“.

Львів 28. серпня.

*о. д-р Застирець Йос.*

---



## Із днів кровавого бенкету.

(Посвячую Укр. С. С.).

І.

### Ідем ід' сонцю золотому.

Ідем ід сонцю золотому  
З запертим духом; кожний нерв  
Дрожить мов птах в своїй клітині  
І жде часу, як время люте  
Минеть ся провалом журби.

Падуть на поли боєвому  
Сини страдальців... їхній хрест,  
Знамя борби за правд закони...  
Тремтячим мурам Єрихону  
Завія знищенє несе.

Кровавий шлях сия' метою;  
Благословить ся красший сьвіт!  
Свита' по сотнях літ неволі  
Зоря, вонаж розбудить нищих,  
Освітить тисячні ряди...

Мойсеїв наших заповіти  
Глибоко вссались в нашу грудь;  
З думок пророків зазив вийшов,  
Він, покріпивши наші мязи,  
У наші руки дав прапор!

А скоро вернем ми з бенкету  
Так самолюбство най счеца'!  
Ідучим к' сонцю золотому  
Святий буде приказ стрілецтва:  
Нікчемних духом нам не тра!

## Там у балці при дорозі.

А як сурми заревіли  
І всю молодь закликали,  
В неї руки затремтіли,  
В неї очи заридали.

Пішов сокіл одинокий,  
Пішов син, як дуб кремезний,  
А у неї у вдової  
Біль остався.. сум безмежний.

Летить ворон від бійполя  
І кружляє над хатами,  
А від ліса темна мряка  
Розстелилась туманами.

В сонну хвилю удовицю  
Якась змора з ніг звалила :  
— „На сон може синок прийде“<sup>оця</sup>  
Сиву голов похилила.

І приснився.. такий тихий,  
Такий добрий як дитина,  
Як складав свою головку  
У матусі на коліна.

Як став руки роботящі  
Тепло, ніжно цілувати  
І просив, йому головку  
Легко, рівно колисати.

\* \* \*

\*

А у поли бій кровавий,  
А гранати стежки ріжуть,  
А багнети мов гадюки  
В самі груди, в серця лізуть.

Зойк і клекіт, сум ридання,  
Брат у брата смерти просить..  
А смерть ходить по розлозі,  
Жнива в неї, славно косить!



Далі стихло. А у балці  
При дорозі, над водою  
Лиш могилонька остала  
Тай одною сиротою.

В тій могилі побратими  
Поховали того сина,  
Що головки вже не зложить  
У матусі на коліна.

Бо над ним вільховий хрестик  
Рамена нерівні клонить,  
А за ним верба плакуча  
До схід сонця сльози ронить.

---

## **На вічну пам'ять дорогому учени- кови покійн. Іванови Балюкови.**

Чуть, чуть з полудня до села  
Штафета з приказом прийшла:  
„Негайно сотник так як стій  
В ряди покличе курінь свій  
І, поки сонце ще зайде,  
На місце поклику прийде!“

Ударив в бубон вартовий,  
А голос бубна роковий!  
Ряди ставали в одну мить  
Бо приказ „Стрійся!“ аж гремить.

То сотник з хати виходжав  
„Чолом“ братерство вшанував.  
Те, як звичай стрілецтва єсть,  
„Гаразд“ віддало йому в честь.

— „Чета! чвірками рівно в глуб  
Лицем у право тісно стань“!  
А змішаний на хвилю клуб,  
Очима ярими мов грань,  
Питав ся в сотника очий,  
Чи вийшло справно: „Рівно крий“!  
Та сотник в курінь чось смотрив

І наче горлом сліз душив...  
Хвилинку, бачить, чось замняв  
І наче слухав, наче ждав...  
Та руху з поля не почув,  
Бо гень, у поли батько був  
І мати були враз із ним  
А він у них був лиш одним...

— „Ну ходом-хід, чвірками враз“!  
Пращатись було вже не час.  
А як входили в темний ліс  
В селі вже було повно сліз...  
Хто оком кинув ще назад —  
Побачив тільки дим із хат.  
Лиш сотник сего не узрів  
Бо обзиратися не вмів.

\* \* \*

\*

В марши у довгу темну ніч  
Команда: „Стій“ — „Подайсь в розтіч“!  
Россилавсь курінь із чети  
З окрема кожний — рів гребти —  
І клав ся ницю в свій захист  
Бо кулі свій почали свист.  
А заки сонце ще зійшло,  
Медведем поле скрізь ревло...  
Гранати землю рвуть на смуг,  
Шрапнелі косять ліс і луг.  
Де-де за насипом рова  
Рука упала нежива,  
Піднята смертю враз з борцем,  
Що кинув курінь... так... тихцем...  
— „Чета вперед бігом в атак“!  
А сотник перший, наче птах,  
Розп'яв кирею в двоє крил  
І тхнув у сотню розмах сил.

„Гура“! і стихло; потім крик,  
Безтямний стогін, зойк і рик,  
Бо славний курінь в бій ішов  
На вражу силу... стрімголов.  
Зімнявши приступ в мить одну,  
З побитих греблю клав стрімку

І безпощадно доти пер,  
Аж вражий натиск в порох стер..  
Бенкет кровавий так кінчав,  
Аж паном поля сам остав.

\* \* \*

На крайній флянці на горбку,  
За темним лісом, при дубку  
В ряди ставала вся чета  
Лишень, що була вже не вся.  
А під святим її стягом  
Не вдарив сотник вже чолом.  
Привіту сотні вже не ждав  
І до команди уст не склав.

На крилах слави з рідних піль  
Злетів в далеку путь звідсіль,  
Куда минуться в слід за ним  
І ті, що був він в них одним.

---

### Пращане.

Кличуть сурми на війну далеку  
Ти за мною не ридай;  
Отри сльози, щиро подиви ся,  
Волі серцю не давай!

Стоїть коник, ніжкою тупоче,  
На сіделцє просить сам;  
Якжеж, любко, не іти до бою  
Тай на зустріч ворогам?

А там в поли вже гармати грають,  
Сиплять кулі як горох..  
Не жури ся, молода дівчино,  
В мене другів чотирох.

Один друг мій — коник вороненький,  
Другий — кріс мій як змяя;  
Третий — багнет — а четвертий шабля:  
Певняй статок у стрільця.

А як гукнуть на полі канони,  
Не здрігне ся моя груди;  
Твої очи на їхні гранати  
Мене певно поведуть!

---

### **За приказом.**

Тихо люба, стій, держи ся,  
Смуток з серця свого спряч,  
Щиро в очи подиви ся —  
Не бануйже і не плач

Приказ кличе у бій поле  
Но і треба; глянь: іде  
Жвава молодь вся під зброю...  
Чуєш? сурма вже гуде!

Дайже руку на прощанне  
І головку підведи;  
Най сердечне цілованне  
Усмирить твої журби.

В божій воли наша доля;  
Мине буря — я прийду...  
Ну, здорова будь, кохана,  
Приказ кличе; вже іду!..

\* \* \*

Тихо люба, стій, держи ся  
Ту при мині рівно стань...  
Моя рана — се дрібниця,  
Лиш на мене щиро глянь.

Смерть спішить мене забрати  
Так і треба.. не уйдеш!  
Взяла хлопців вна богато  
Тай і ти ї не минеш.

Ну відважно, час минає  
Хили личко, поцІлуй...  
Світ отсей вже погасає  
А той красший... не бануй!

Божа воля... там зійдем ся,  
Там на тебе я зажду;  
Там на віки поберем ся —  
Лиш не гай ся... я іду!

---

## На святий вечер.

Линуть ясні лучі з неба  
Тихо, мирно і з провола,  
Наче хочуть все обняти,  
Цілувати все довкола.  
Наче хочуть скрізь по світі  
В кожду хату розійти ся,  
Осінити гомін пісні:  
Вселенная весели ся!

До нідра землі святої  
Ціле море хат присіло —  
Лиш якоесь у них не легко,  
Лиш жите чогось замліло...  
Довкіль зорі з Вефтлеєму  
Якісь смуги розвели ся  
І не лине із долини:  
Вселенная весели ся!

В вікнах світла не багато,  
З димарів димів не видно —  
У світличках столи вкрито,  
Лиш людей при них не видно.  
В кутках жінки криють очі,  
Щоби слези не лили ся...  
І дїтвора не сьпіває:  
Вселенная весели ся!

Відчинились в хату двері  
А при дверях сніпчик жита  
Не господар в кутку ставить —  
А бабуса смутком вкрито.  
Бо господар десь далеко...  
Там, де бої розвели ся,  
Ту — старенька з плачем шепче:  
Вселенная весели ся!

Образи із стін так дивно  
Глядять якомсь на родину;  
При столі якомсь порожно,  
Лиш зітханя без упину...  
Якомсь страва в рот не лізе  
І книші не дөпекли ся —  
І не ткнув ніхто просфори,  
Бо вселенная смути ся!

Колядок нігде не чути;  
В людях наче дух заперло —  
Гаснуть сьвітла по віконцях  
І село мов скрізь завмерло.  
Сплили лучі зорі з неба  
І в окопах всі зійшли ся,  
Де з тугою сум заводить:  
Вселенная весели ся!

### **В заметіль.**

На світі снігом скрізь мете,  
Ні піль ні хат не слідно;  
Туман від ліса темний йде  
За ним і хат не видно.

Мороз стинає все у лід  
Тріщить від вітру гиля,  
Сховали ниви в сніг у спід  
Свої скибки безсилі.

Вітри гуляють на здогін  
По білім піль рєзлосі  
І під своїх свистів гомін  
Враз борються по змосі.

Чорніє овид — ніч іде  
І заверуха стогне  
З за пітьми ні одна зоря  
Промінем в низ не моргне.

Лиш зойк несеся звідтам, з піль  
Ридає плаче дивно...  
Чи не з могил іде сей біль,  
Що й там у споді зимно.

Чи не з могил пливе той зойк,  
Де п'ятьма вічна й холод  
І де лягла у днях весни  
Лицарська наша молодь;

І де ніхто її кісток  
В тій стужі не оріє,  
Бо й матінка свята земля  
Сама від стужі мліє.

### На щедрий вечер.

На щедрий вечер рано-порано  
Втомлена людскість на одрі горя  
Протерла очи, від сліз напухлі...  
Пригаслим оком глянула в небо,  
Дивилась довго, якби шукала  
На небосклоні ясного сонця,  
Ясного сьвітла мира-розради  
І не стрілася з лицем Дажбога!

Скрізь на широкім просторі неба  
Крім хмар одутих, тьмою бременних,  
Не було видно смужків проміння  
Не то вже сонця; воно давно вже  
На сьвіт не слало цілющих дарів  
А замість його біль, сум і горе  
Свою роботу всюди чинили.

Скрізь за собою хрести лишали  
І безчисленні тихі могили.  
З рокотом громів лиш керви струї  
Плили невпинно, бо пристрасть п'яна  
Не знала стриму в своїм завзято  
А в велитеньську борбу змінившись,  
В сьвіт посилала смерть і здичія.

На щедрий вечер рано-порано  
Втомлена людскість чоло хилила..  
Зболілі очи рукою вкривши,  
В смертельній дрожи серцем охлявши,  
Зітхнула важко і в отупіню  
Не мала сили навіть спитати:  
„Колиж скінчиться сьвітове горе?“

## Відлетіли.

Моїм синам.

Відлетіли два соколи  
З рідного гнізда,  
Забрала їх инша доля —  
Не своя зьвізда.

А в гнізді остала мати  
З хмарою жури:  
„На щож я вас породила,  
Кохані сини?“

На що я вас годувала  
На що і кому?  
Полетіли мої діти  
В сторону чужу!

Гей, чи вернуть, пригадавши,  
Де мати сумна  
Тужить з ночі аж до ранку,  
Бо дітий не ма“!

А в гнізді остав ся батько  
Голову схилив:  
„На щож я вас, сини рідні,  
Літати учив?“

На що сьвіт вам показав я  
Далеких сторін,  
Крила ваші розправляв я  
В широкий розгін?

Гей, чи вернуть, пригадавши,  
Що батько старий,  
Плечем своїм похилив ся  
Просто в гріб сирий!“

Відлетіли два соколи  
З рідного гнізда;  
Ні для неньки, ні для батька  
Відради не ма.



Лишень зорі погасають  
Нудьга тисне грудь...  
„Гей! чи вернуть два соколи,  
Чи де пропадуть?“

---

### **В страстну ніч.**

На овиді нічного неба  
Лиш де не де мигтіли зорі,  
Бліде слабоньке їх промінє  
По легкій мраці в низ спливало  
На землю, зорану не плугом,  
Бо ратаїв не було в дома.  
Вони далеко у бійполю  
По закопах снувались мовчки  
І силою туги прибиті,  
Гадки свої тудя справляли,  
Де їх сімі раз враз тужили  
І ладів любих споминали,  
Бож їх давно не стало в дома;  
Хати мов вимерли за ними.

В церквах відправа. Всі ікони  
У проблісках сьвічок воскових  
З жалем і смутком позирали,  
Хоч в кожній церкві було повно.  
Так лиш старці, невісти, діти.  
Мужви між ними тут не було,  
То й звуків мужеських не чути.  
Тонке, дрожаче голосїне,  
Як пан-отці Христові страсти  
В листах читали евангелія,  
Відповідало тихим зойком:  
„О слава, слава Твоїм мукам  
Ісусе Христе, Сине божий!“

Широким полем, опустїлим,  
По леях, кулями розритих,  
По вирвах, скопаних борбою,  
Снувалась тїнь. Та хоч на небі  
Нї місяця нї зір не слїдно,  
У ясности дивній ступала,  
Здивована могил рядами.

Понад хрести одну руку,  
Тремтучу з горя чи з досади,  
Раз враз ід небу підносила —  
Лівою вії очий темних  
Прислонювала безнастанно,  
Чи може сліз ловила нею,  
Щоби на землю не спадали,  
Вже й так слізми розпуки, горя  
І крові зрошену ріками.

Се був — Христос. Ішов невпинно  
І спотикав ся крок за кроком,  
Бо шлях тяжкий стеливсь по сьвітї  
І не було кінця, здасть ся,  
Нї тим стежкам анї дорогам,  
Куди звивав ся ангел смерти  
І де чинив велике жниво,  
І де гасив жите міліонів,  
Щоби лиш душ звідсіль набрати  
У вічності краї просторі,  
А тут по них — лишати пустку  
І сліз струї, що сплили з горя.

А за Христом зривав ся стогін  
Він не ішов з лугів дрімучих  
Анї з лісів еше безлистих,  
Анї від гір, що ген з полудня  
Під небо двигались верхами.  
В природі було пусто, глухо  
То може в ній вся твар живуча,  
Всіляке боже сотворіне,  
В сю скорбну ніч так заніміло  
І слухало, як по церковцях  
Вже і всі дзвони замовкали  
А замість них гудів лиш трескіт  
Тих калатал, даючих знати,  
Як там на тій святій Голгофті  
Його живого прибивали,  
Бючи у цвяхи молотками.

Мабуть земля оттак стогнала  
Чи похоронені в могилах?  
А тїнь Христа не мовби пліла,  
Немов росла в могутню велич,

В достоїнство якесь неземне  
І дивлячись кругом довокола  
В роковни Своєї страсти  
І мук за мурами Сиона,  
Побачивши гробів тих безліч,  
Здрігнулась так, аж задрожала  
Уся земля в німій тривозі,  
Аж небо більше почорніло,  
Бо вже і решти сліз не стало.

Тодіж то Спас святий угнув ся  
І голову на грудь схиливши,  
Як би знова на білих висках  
Почув він їдь вінця з тернини  
А в грудях сум тяжкий, безмежний,  
Спричинений людства нещастем  
І злобою кровавих боїв,  
Що нищили святі закони  
Любови ближнього і Бога,  
Та кинули людство у пристрасть :  
Ненавистю свій слід значити.  
Христос пізнав, що сьвіт попав ся  
Безглуздо, сліпо в отупіче,  
Святих почувань позабувши,  
Жаждою мести опянівши —  
Либонь вже красших цілий зрік ся...

З прескорбних уст Святої Стати  
Прогомоніло врешті слово :  
„Отче! візьми сю горя чашу!  
Нехай вона іде від мене.  
Яж протерпів надлюдські муки  
Давно колись на тій Голгофті  
Тому, щоб людскість всю братерством  
І віри символом звязати —  
А навкруги ненависть бачу  
І її висліди злочасні.  
Отче! візьми, візьми від мене  
Сей біль і горя сего чашу;  
А ні — то другу дай Голгофту.  
Нехай я знов дам жертву з Себе  
За людську пристрасть жажду крови  
Щоби весь сьвіт в смирній покуті.  
Не кликав з болю: „Ліма Савафгані“,

А в тихім мирі рани загоївши  
Знова став вірним правд Твоїх законам\*!

Оттак молив ся предобрий Син божий,  
Аж до самої земленьки припавши.  
На лиці Спаса, блідім від утоми,  
Студені поту перлились каплини.  
Земля нечайно знова задрожала  
А ніч сі каплі сьвяті перенявши,  
Кождий гріб ними з окрема зросила  
І всі могили, у яких спочали  
Тихим сном вічним сеї війни жертви.

Христос же дальше та єще молив ся  
І свою просьбу повтаряв сердечну...  
Але Голгофта не зблизились в друге.  
Мук Сина Господь не хотів вторично,  
Во сьвіт посвяти не навчивсь цінити!

---

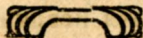
### f i n a l e .

А як сей бенкет кервавий  
Загартує наші мязи  
І прочистить нашу хату  
Від зневіри і прокази...  
Піднесем в гору прапори  
Ген під небо, ген високо;  
Орлів взором глянем сьміло  
Ген по світі, ген широко!  
Бо минуть ся дні неволі,  
Гляне сонце в сю годину;  
Понесе ся сьпів побіди —  
Він потішить Україну.  
Вна прапор наш уцілує  
Своїх смутків всіх забуде  
І синів своїх мов мати  
Ід своїй пригорне груди.

Там у Лавру в святий Київ  
Прийде нарід весь на прощу  
І чолом Пречистій вдарить  
І там зложить смутків трошу,

Свій вінець терновий зложить,  
Що ранив так його тіло;  
Своє серце там оновить,  
Що так дуже наболіло.

У Дніпрі проміє рани  
І від лиха відхреститься;  
І в своїй старій столиці  
Властником знова узриться.  
На сьвятій горі на себе  
Візьме сьвітлу переміну,  
Бо воскресне борців трудом  
За свій люд, за Україну!



### Козача туга.

Холодна темна ніч покрила сьвіт;  
 Заснула вся Москва а кремля мурів  
 Верхи злотистих своїх бань  
 І гордих черт своїх тінь бурій  
 Впялили у обійми мрак,  
 Пливучих з півночі невпинно.  
 Непроглядний тих хмар сірак  
 Надихував осінне зимно  
 В стару твердиню тих царів,  
 Що мітру скинувши князів,  
 Зливали кровю свій престол,  
 Аж, подоптавши хист крамол,  
 В кімнатах кремлевих палат  
 Тенети взяли ся ковати,  
 Щоб ними сьвіт увесь звязати.

На сон уклав ся й цар Петро  
 По дни тяжкім; лихі бо вісти  
 Несли з собою не добро.  
 Від дня, як вспів на троні сісти.  
 Він не думав, щоб чорні хмари  
 Могли йому мов ті почвари  
 Скалити зуби і йому  
 В гостнець нести сум й журбу.

Із всіх сторін його держави  
 Грозили привиди керваві.  
 Від Німців, Шведів і Ляхів  
 І ген з полудня з тих степів  
 З над Росії Дону і Дніпра  
 Ішла повія ще глуха —  
 Но цар і чув і завважав...  
 Заушників по всюду слав,  
 Ім потайки казав стежити,

Собі в столицю доносити,  
Де стане хмара найгрізнійша..  
В замку прислуга, що старійша,  
Снувала здогади всілякі,  
Гадки пускала ріжноракі,  
Бо і вона чула, що гремить  
І, що Московщина дροжить...

Дяки раз враз листи писали,  
Мерщій курерів розсилали;  
На Кремлі сторож вартувала  
І чось на південь взір звертала  
То, якби звідтам грім мав впасти,  
Щоби Москву у гріб покласти.

Сьвітла погасли вже давно,  
Лиш в одній башті скрізь вікно  
Блимали проміні лампадки —  
Як у слабім житя остатки.  
По шибях тїнь якийсь снував ся,  
То знов у внутр вежі ховав ся;  
В сьвітлиці видно хтось ходив,  
І вїй на сон ще не зводив.

Сьвітлиця була невеличка  
Східним обита в круг сукном,  
На подї ковр лежав широкий,  
На коврї стїл, а за столом  
Показний гість у самотї  
Читав щось пильно в грамотї.  
Важка була се грамота  
Імям підписана Петра.

А сей, що пильно ї читав,  
Рукою тер чоло... думав  
І, якби з гнїву і досади,  
Ударив жменею у стїв  
Чуть-чуть не вивернув лампади  
І ледво здержати поспів.

... Ну бач; ось діло справді хитре  
Та ще й яке він розбира!  
Значить мені на Україну  
Нїяк вертати вже не тра!..

Ха! ха! от мудру вїїдив штуку,  
А я посол в кліщі попав ся,  
Щоб старий гетьман „праву руку“  
У золоті віддав окови...  
Мабуть Петруньо догадав ся  
Тай і ралець мені зготовив  
Ще й воєводом назначив,  
Щоб я врагів московских бив —  
А свою рідну Україну  
Під хвилю важкої доби  
Лишив на ласку лиш судьби“!

От так думав козак сердечний  
Мазепи рідний, — Войнаровський  
Послом дістав ся в край московський  
На ґрунт попавши небезпечний.  
Ту Меншіков Петра лизун,  
Міністер хитрий і шпигун,  
Давно нагадував цареві  
Імя його мов страхопуда...  
Полковник вірний силу люда  
До гетьмана умів хилити  
Умів житя в краю будити  
А всіх заушників Москви  
Умів тримати на спряжи!  
... „Царю“! — казав чираз міністер —  
„Ти лиса сього не пусти;  
На нашій службі грамотою  
В Москві до смерти задержи!  
Нехай в Мазепі дух присяде  
А він до ніг твоїх припаде...  
А ні, побачиш: — Україна  
Для тебе смерть, Москві руїна“!

Петро послухав і Андрій  
Не мав вертати у вирій,  
Бо приказ царський так велїв,  
Щоб він на Швелів військо вїв.

\* \* \*

...„Гей чуро, встань; прокинсь з просоння  
і дров на комин доложи!  
Чи чуєш? студїнь... дрожить тіло,  
Хоч кров у мене вся в огни.



Проклята ніч! — безмежно довга  
Не мов покута тих людей,  
Що з за гріхів своїх смертельних  
Від людських скрили ся очий.  
А завтра!.. завтра зійде днина  
І нам обом буде новина!  
Ти не козацький будеш чура,  
Бо каже царська грамота —  
Я воєвод, Москви фігура  
А ти мій раб — оба в шатра  
Пійдем на північ в чужину  
Щож? чи не радий ти добру?...  
А чура чув роспуки голос  
І на ослоні своїм сів...  
Він так давно тугою серця  
Ген над Дніпро у степ летів,  
Мов визволу з тюрми бажав він,  
Бо тісно було тут йому...  
У сумрачній царів столиці  
За сонцем рідним чув нудьгу,  
Полковника непевність бачив  
І жаль і нудь від дармування..  
Поняти не умів вганяня,  
Чого сидіти їм було,  
Коли ось тут, в Москві прегордій,  
Брехнею всюди аж гуло  
А хитра лєсть міністрів царських  
Для України ані ласки,  
Ані пощади, ні добра  
Приєднувати не багла.

— „Поради хочеш, орле сизий,  
Якуж пораду дасть козак?  
Що томить ся у сій неволи  
Мов каторжний страждець-варнак.  
Не має ту степів ні сонця;  
Загинеш батьку!.. з рук Петра  
Не надійсь ти в житю нічого;  
Пропаде рідная земля,  
А старий гетьман там без тебе  
Не вдарить в сурми і на прю  
Не вийде в поле поборотись...  
Не ма у него вже огню!..

Простибіг ласкам всім петровим  
А ся новітня грамота  
Се, як усі його рук твори,  
Негідний підступ і брехня.  
Тебе від гетьмана відтягне  
А щож без тебе наш старець ?  
Останем ту — діло пропало !  
І Україні вже кінець\*...

Так вірний чура кінчав слово  
Обтер дві сльози рукавом  
І бачив, як його полковник,  
Об стіл ударивши чолом,  
І собі нишком втирав сльози  
А ті котились мов горох...  
І так оба в багатій клітці  
Ридали гірко враз у двох.

Аж із полиці вірний чура  
Свій семиструнний зняв торбан,  
Задеревілі примає пальці  
І на полегче сим журбам  
Козацьку став сьпівати думу.  
А в думі легіт був времен  
І набігів зразок козацьких  
В турецькі землі ще з давен : . .

„Та ще у неділю барзо рано, по раненьку  
Не сиві орли клекотали  
Як із Січи козацькі обозні  
Молодців у поход скликали.  
То швидкі чайки випливали,  
На Чорне море прямували,  
До Турків, бісурменів, у гості відходжали.

Та на тій першій, отаманській чайці,  
Не орел бистрий крила розправляв,  
А то сам гетьман — Сідоглавий звав ся —  
Стерна дубові обзирає,  
Та на веселця — мов на білі перця,  
На гребців мирно, тихо позирив,  
Словами промовляв :

„Гей ви козаки молодії, Січовії хлопці,  
Добре дбайте  
І рук і труду докладайте!  
Та чайку тую отаманську  
Легко справляйте,  
Нехайби і другі рівнож дбали:  
За нею справно плили, підпливали,  
Турецьку кріпость виминали  
І під турецькі, пушочні кулі  
Себе не давали.

То козаки гребці теє зачували  
Гаразд як треба начинали  
Буйним очеретом, Словутиці рукавами,  
Справно підпливали,  
Турецьку кріпость за Тендером островом  
Тихо і легко виминати стали.

Та не три гори у Дніпра гірлови  
Той шлях козацький заставляли,  
А три турецькі галери де-де випливали,  
Чайок козацьких розганяли —  
А писаря січового, на вік молодого,  
Живцем у неволю брали.  
Зелізними ланцюхами скували  
Тай у город турецький,  
Город бісурманський,  
На добрий день загнали.

То не мак-віле на степу широкім  
Зацвив, червонів ся...  
А то гордий Турок на базарі в місті  
У городі Кафі розсів ся,  
Хрещеним людом торгував  
І писаря січового, на вік молодого,  
В тяжку неволю бісурманську,  
В яссир татарський, продавав.

То купець поганський, полухан та-  
[тарський  
Гроша з міщати набирав,  
Турецькому баші на руку клав  
І писаря січового,

Отаманського дружину дорогого  
Купив собі не на дружбу  
А на тяжду, невольницьку службу.

А бідний козак, невольник,  
За свою службу добре дбає,  
Полуханову волю сповняє  
У саді свого пана гарно стежок  
[підсипає

За свого гетьмана старого думає, гадає.

А у теремове віконце  
Мов на боже сонце  
На гарну, татарську князівну,  
Русяву полуханівну  
Часто оком закидає...

Тожто невольникови молодому,  
Писареві січовому,  
Не ластівка хижа цвіт долю дала  
А його татарівна,

Русява полуханівна,  
І з своїх очий неспускала  
І рано в ранці, в розмаю,  
При блискучім водограю  
Словами намовляти стала“.

„Ой ти хлопче молодче. як вже мене  
[знаєш,  
Від чого ти в серцю відваги немаєш?  
А годить ся тобі дбати  
Мою віру, хоч татарську, бісурманську,  
[принімати  
І мене за між брати“.

— „Деж мені княжно солодка, такого  
[побажати,

Та Твоїм мужем стати  
А, як я тобі милий та любий,  
Тобі у батенька прохати,  
За закон серця уставати,  
Нехайби він мене писаря січового,  
Козака на вік молодого  
А тепер невольника свого,  
На волю випускав  
І мене з тобою заручав.

А то я сам буду вже добре дбати,  
Щоб тобі годним мужем стати  
І твою віру татарську,  
Батьківську і материнську,  
Згодом поволи приймати.

Тодіжто ранком до схід сонця  
Ішла до батька татарівна,  
На причуд гарная князівна,  
Старому батькови своєму  
На вколішках поклони била  
І його від душі молила:  
Нехай на неї би зважав  
І свого призову давав:  
Із козаченьком поєднатись  
І ручниками повязатись.  
Бо сей невольник молодий  
Козак не простий — січовий —  
А писар славний, кошовий.  
Він не лукавить і не зводить,  
На єї віру переходить  
І вже наважить добре дбати,  
Щоб єї батьки шанувати.

Та батько рідний татарівни,  
Одинокі дочки князівни,  
Ласкаво просьби переймав.  
І свого дозволу давав,  
Невольника козака січового  
І писаря, на вік молодого,  
Князьком татарським встановляв  
А дочку рідну сизооку,  
Як сонце сонцем одиноку,  
З ним ручниками повязав.  
Нехайби княжич лиш подбав,  
Заким відбуде ся весіля  
И кумис польлеть ся на похміля  
Татарську віру приймав.

То татарівна добре дбає  
Весільні шати дорогим намистом обши-  
І свого весіля дожидає, [ває  
Та свого княжича вмовляє:  
Нехай би він пішов на лови  
В степ, де пасуть ся сугакове,

З шкірок булаби сугакових  
Башмачків\*) пара сапьянкових.  
На зорях дідня, дуже рано,  
Справляв ся княжич непогано.  
Не сугаків він в степу шукає  
Татарських чурів убиває,  
А сам погоню добре минає,  
До січового коша вертає,  
На радість гетьмана страдальця  
З виду старого сідоглавця..  
То татарівна дурно ждала  
І сапьянців нових не мала..  
Бо княжич добре умів дбати  
Бісурмен віри не прийняти,  
У свій хрещений мір вертати,  
За тихі води, під ясні зорі,  
У степ веселий зазнати волі  
І з отаманом прожити віка  
На многії літа —  
І з козаками поміж друзями  
Поміж лицарями  
Поміж добрими молодцями“.

\* \* \*

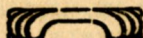
Замокля пісня — Войноровський  
Рванувсь негайно зва стола  
І решту сліз в очий обтерши,  
Прохогом скочив до вікна  
І відхиливши занавіси,  
До шиби ухо притулив  
І слухав довго, якби ухом  
З надвору відгомін ловив.  
А там в низу вже було тихо;  
Давно поснули вартові  
І сьвіт увесь був ще темнійший  
У тій непрозрачній імлі,  
— „Гей чуро, час! не гай ся брате  
Глибоким сном заснули чати,  
А нам звідсіля крайний час,  
Не треба, чуро, тутка нас  
В дорогу! чуєш? в наш вирій  
Сідлати коні! ну мерщій!

\*) черевичків.

А на добрий день для Петра  
Нехай остане грамота“  
То скоро, різно брав перо  
І якже жваво вно скребло  
На царській, пишній, грамоті  
Жалі й доріканя палкі  
За все, ось чим душа козака  
Козаче серце в тій Москві  
Боліло довго в гіркій муці,  
Лишивши гетьмана у скуці.

Таке прощання розписав.  
Московску ношу надівав —  
А ранне сонце як зійшло,  
Посла вже в Кремлі не було.  
Вже Войнаровський і козак  
Під омофором темних мрак  
З віграми перли на вздогін,  
Лишаючи Москві проклін :

А цар, діставши грамоту,  
Попає з досади в лють страшну  
І месть запрягав кроваву  
І ладив військо під Полтаву!



III.

**Із хвиль смуги,**

3. грудня 1905.

На спомин товаришам пера М. Яцкову, П. Карманському, В. Щуратови, В. Бирчакови і О. Луцькому.

В каварни було нас шістьох  
А всі враги котерії..  
І плив в гутірці рій думок  
Мов острій дим з батерії.

„Ломать котерию треба нам  
Єднатись нам посполу:  
В одно злучити волю, труд  
і бити сим в крамолу!

Хоч „безприютні“ но живі  
І нам слід в сьвітї жити,  
Бо ми ще духом не мертві —  
А штуці честь служити“...

Вино перлилося ся в чарках..  
Шістьох нас грудь при груди  
На розцьвіт думки взнесло тост:  
„Най з слова тіло буде!

В побїду правди вірим ми  
Надїя — труд сердечний..  
Вкраїні, хто служив з любви,  
Тому в нїй кут безпечний“.

\* \* \*

З каварні вийшло нас шістьох  
І не зійшли ся в друге..  
Минула пайка довгих лїт,  
Лишивши смутків смуги.



Пішлисьмо геть у сьвіт, в розтіч  
І сила слів змарніла...  
А прецінь гарна була ніч  
І гарна думка мріла.

Лишень котерия все росла,  
Гасила сьвіт врочистий —  
І з таволги вінець плела,  
Щоб більше був тернистий.

На виски ріжних вна сьпівців  
Вінець отсей вкладала,  
Аж сита слави, фраз і діл  
Сама в багно запала.

Шкода лиш пайки довгих літ  
Шкода огнистих взлетів,  
Бо, хоч було нас аж шістьох,  
Так не було тенетів\*)

Пішлисьмо всі у сьвіт, в розтіч  
І не зійшли ся в друге...  
В згадках остала лиш та ніч  
І скорбних смутків смуги!

---

### falsetto.

Писати пісні знавби я..  
Умівби їх складати!  
Лишень шукати того тра,  
Хто вмівби їх сьпівати.

Читати — можеб дехто вмів,  
Азбуку люди знають —  
До сьпіву голос вже пропав  
І строю в нім не мають.

Фа, сол, ла, сі — от штуки зміст  
І до, ре, мі в додатку —  
А гами тра лучити в зріст  
І дати ключ в зачатку

---

\*) сполуки.

І не такого тра ключа,  
Як він звичайно в нотах;  
Душі до співу, серця тра,  
Бо се душею в моттах.

А клопіт, бачте, от у чім...  
Днесь всюда серця мало...  
Серця замкнулись на ключі,  
Тому чутя не стало.

Тож, хоч як хоч, твори, пиши  
Con focó чи largetto,  
Як возьмеш пісню на гласи,  
Все вийде лиш falsetto.

Для пісні уха днесь нема,  
Дарма ї вже писати;  
Бо людскість вже чутиє німа —  
Пісень не зна' співати!

---

### Непевність.

Біжать хвилі в безконечність  
Хвиля хвилю виминає,  
Деь недавно весна була  
І сніжок вже політає.

І минають дні, години...  
Зсохлі цвіти мов стерниця  
Ставлять правду невеселу:  
Житє привид і марниця.

Поза нами віків пропасть  
Ми їх частку виповняєм...  
Жаль за тим, що було вчора,  
Чиє завтра, ми не знаєм!

---

### Елегія.

Стоїть церков на горбочку  
При церкві могили...  
А в одній ми любов нашу  
Хрестом привалили.

Стежки наші сніг засипав,  
Они розбрили ся..  
Замість в церкві слюб узяти,  
Ми в сьвіт розійшли ся.

Стоїть церков на горбочку —  
На могилі камінь,  
А любови нашій краче,  
Чорний ворон : „амінь“ !

### Хто він?

Все був він лірик чутливої вдачі,  
Чи, як на него плив набіг Норманів,  
Чи, як Половці добро його крали  
Чи, як в оковах стогнав у Куманів.  
Замість до акції брати ся посполу,  
Жите спалити через борби драму —  
Він розпливав ся в мори сліз кровавих  
І ридав, плакав раз враз до безтяму.

Рад, що оселі найшов собі гарні,  
Шукав лиш вічно вражінь поетичних;  
З фантазії гинув у степах безкраїх  
Під ноту звуків і пісень ліричних.  
Терпів тиранію і терпів поругу,  
Князів химерних зносив на престолах,  
А як ременю на ноги не стало,  
Радїв, що може ходити в постолах.

Татарва брала у него достатки,  
Його дїтвору у полон гонила —  
А його серце мякло грітим воском  
Саме як слабла в його руках сила.  
Складав лиш пісні про сю свою долю,  
Старцем ті пісні розносив по сьвіту..  
Думав, що пісня змягчить врага вдачу  
І двигне з одра землю неодїту.

І так велося в житю його довго,  
Хоч вже і брав ся за бодрі протести,  
Прибрав відвагу в козацькі порядки.  
Казавбись, нею міг був сьвіт рознести...

Так те козацтво на леду осіло,  
Рано минула красних шапок слава..  
На спомин Січи, козацьких молодців,  
Лишилась в світі лиш пісня слезава.

Відтак просив ся у нових порядків  
Мов дід жебрущий голосом роспуки..  
Не знав, що в світі замість просьб лі-  
[ричних.

Вартнійший вислід знаня і науки.  
Довкола него росте царство духа,  
З великих вчинків встають епопеї;  
Він вічний лірик, все думки сьпіває,  
Дума' спасатись лиш через трохеї!..

### **В літний вечер.**

За селом луги, левада,  
Край левади верби, лози  
А на лузі мигтять цвіти  
Як в очах дитини сльози.  
На горбочку хрест дубовий,  
Хоч в землі застряг глибоко,  
Ід селу весь похилив ся,  
Рамена розпер широко.

Ту у стіп знаку сьвятого  
Розцвіли ся пільні рожі..  
Від села надбігли діти  
Такі раді, такі гожі.  
Поклякали враз довкола,  
Поскладали дрібні руки  
І піднесли чисті взори  
На знамя Ісуса муки.

Шевелить вітрець від поля,  
Мають рожі галузками —  
А дїтвора шепче пацір  
Непорочними устами..  
Молитви пливуть до неба,  
Сонце кане за горою..  
Від хреста луна рожева  
Хатам сьвітить над рікою.

По віконцях сьвітла блисли  
А на небі встають зорі...  
А пузатий, повний місяць  
Над ліс вплив, звис в просторі.  
Лежать пташки на спочинок  
Перепелка бе в пшеници;  
Вже худібка іде з поля,  
Дзвін голосить на дзвінниці.

Встають дими над хатами,  
По ваграх огні палають;  
Воробці вечірню правлять  
А комашки помагають.  
Серпанком встає сріблестим  
Легка мрака над рікою,  
Скриплять вози на дорозі  
І жєнці ідуть юрбою.

Чути гамір, чути звуки,  
Звенить пісня з уст дівочих;  
Сьвітять коси по під місяць  
У кріпких руках робочих.  
На гніздах клеочуть бузьки  
По хатах вже час вечері,  
Дєсь там чути плач дитини,  
Дєсь скриплять ще клунні двері.

При керниці шепчуть пари  
І шумлять млинські лотоки,  
І крик чути качок диких  
На стависку із осоки.  
А поволи всьо стихає,  
Всьо до сну головку клонить  
Лиш деркач сварить на діти  
І роса перлини ронить.

---

### Не знаю!

Доріг не знаю сьвігових вчинків  
Не знаю сути людської долі...  
І чого люди одні все раді  
А знова другі в ярмі неволі.

Не знаю сили, життя причини:  
Єства не знаю, що править сьвітом,  
Радби побачив сю суть житненну,  
Що проявляєсь енергії цьвітом.

Кіньця не знаю судьби своєї,  
Коли з'явить ся хвиля спасення,  
І, коли врешті мій люд коханий  
Зорю побачить днів воскресення!

---

### Позір!

Засохли скиби, запущене поле...  
Але не можна ниви не орати,  
І рук прийде ся гірко приложити,  
А серед труду спокою не знати.

Чи раз бо прийде буря, суховія  
Потисне вітром, ударить слотою  
І весь плід праці пожовкне і звяне,  
Втомлені очі зальють ся слезою.

Але не можна рук в низ опускати,  
Бо щире серце певно тобі скаже:  
„Если від ниви рідкої відступиш,  
Ту прийде ворог і він на ній ляже.“

Він раком стане, і на твоім тілі  
Шукати буде наживи для себе,  
А „мати“ з болю гірко заридає —  
А такі сльози впалиби на тебе.

---

### Смута.

Минає вік мій непостижно  
Чуть — чуть і захід надійде...  
За дня не було щастя, долі  
Його й під вечір не буде.

Згасає огнище велике;  
Горіла груди колись жаром,  
На жар той попіл осідає,  
Сьвіт не сияє вже чаром.

Вже слабнуть сили здебелілі  
В жилах не бурить ся вже кров ;  
Марніє нишком сила духа  
І гасне в серцю вже любов.

Днесь — завтра підеш, брат. в дорогу;  
Вона у сьвіт сей не веде,  
Та не візьмеш туги з собою  
Вона з житєм враз перейде.

Бо не візьмем жалю з собою  
За тим, що дрібку жив ти літ ;  
За тим, що щастя не зазнав ти,  
Що Бог не дав його, ні сьвіт.

Тебе в житя останню хвилию  
Розпука задавить страшна,  
Ось твої руки вже омліли,  
Ось вже у тебе сил не ма.

І не підеш вже, брат, до бою,  
Борбу оставиш ти грізну,  
Свобідним духом злинеш звідси  
В неволи лишиш вітчину.

### **В чар спокою.**

Уклалось сонечко на сон  
В рожевих хмар перини,  
Сріблиста мрака з піль іде  
І сипле сліз перлини.

На річку тїнь свою кладе  
Дрімучий гай вільховий,  
По небі темна ніч гряде,  
Стирає цьвіт багровий.

Чорніє звільна круговид,  
Вечірня зірка блисла,  
А над хатами тиша вже  
І плахта ночі звисла.

Благу утому сон несе,  
Кляють ся всюди очи ;

Кремезні руки в низ падуть  
По трудах з дня до ночі.

Щасливий, хто у сні таким  
Попав ся в чар спокою ;  
Хто тишу радо зустрічав,  
Бо радий був собою.

Кому не було громів тра,  
Щоб серця біль зглушив ся ;  
Хто в сон на те лишень запав,  
Щоб завтра рад збудив ся.

### **Ох, чому ж то ся ніч?**

(з російського).

Ох чому ж то ся ніч  
Як приснить ся мені,  
Сльози роню я з віч  
Мов перлини дрібні.  
Се роспуки проклін,  
Наче змора грізна...  
Кохавсь знав я любов,  
Тай пропала вона!

Не вернеть ся сей рай,  
Счезла зірка моя...  
А ся любка в ту ніч  
Не за мене пішла.  
І я бачив сей слюб  
Мов дитина ридав,  
Бо за слюбом отсим  
Мій луч щастя пропав.

От, тому ж то ся ніч  
Як приснить ся мені,  
Сльози роню я з віч,  
Мов перлини дрібні.  
Се роспуки проклін...  
Серце смуток роздер...  
І питати не жаль,  
Чом я скорше не вмер!





## С а т у р а   л а н х .

### Не до того.

Молоденьке, чепурненьке  
Просило старого :  
„Впишіть мені в отсю книжку  
Щось доконче свого.  
Впишіть мені гарне, легке  
Та єще пещене..  
От, щоб стало до вподоби,  
От так, як для мене!“

— „Ей дитино, не таке то  
Вже старим писати,  
Хиба з того, що жизньь несла  
Проповідь складати.  
Ветхе серце не пійме вже  
Віку молодого.  
Най молодші таке пишуть,  
Старим не до того“ !,..

### Розстрій.

Я писати днесь не можу,  
Бо писати днесь не годен..  
Моя муза нежит має  
І мій пегаз чось голоден.  
Щоби врешті написати,  
Хоч дрібницю але свого,  
Треба думку ще прибрати —  
Мені нині не до того.

Небо дуєсь мов совітник,  
Що до бюро прийшов пізно ;  
Вітер свище мов бурлака,  
Сонце в хмари зовсім влізло —

Ані сьвітла, ні віради...  
Муза хоче дармувати...  
Мої нерви розходились  
Я не можу днесь писати!

---

### **З медових днів.**

Цілуй мене жінко — любко  
Подай ручку враз своєю;  
Похили своєю головою  
Най тебе я обніму.

В поцілунках губи злипнуть,  
Тож сьпівати вже не ймеш —  
А обнявши мене щиро  
Грати Ліста не будеш.

О сиди при мині, любко,  
Така сйєста — щасьтя цьвіт —  
Бо до кухні йти не схочеш  
І буде смачний обід!...

---

### **Наші „вчені“.**

Далась, доле, много дарів нашій Україні,  
Щоб бачила доказ ласки у твоїй причині;  
Щоб бачила над собою генія опіки —  
Тому були перевертні у нас недоріки.

І далась нам жертв багато любовних дуетів,  
А наш Парнас прикрасив ся в плаксивих поетів;  
Політиків далась добрих, що уміли спати  
І преславних патріотів, що уміли брати. .

Житє наше якось лїзло, хоч троха скрипіло,  
За те имни всі народні сьпівалисьмо сьміло.  
Кандидатів підховали, щоб зреклись науки  
І штукарів виводили, що не вміли штуки.

І культуру завелисьмо аж жаль не казати,  
Бо фаянги „достойників“ не вміли писати...  
А критики такі були... так критикували:  
Своїм творам все кадили — чужі припікали!...

Привелась нас на сьвіт, доле, в лицарську годину,  
Як нас ворог штовха' в зуби, наставляєм спину;  
І хист далась, як годить ся, все сьвідомий нації  
Щоб мистцями виявлялись але — в демонстрації.

Но з всіх дарів твоїх, доле, найбільший дарунок,  
І мабуть важкий собою, не чистий трафунок,  
Що в нас сила така „вчених“ у кожній потребі  
Як піску на Кортумівці\*) або зір на небі.

На котурнах справно ходять, як на модних гумах  
І уміють славно грати на всіляких струнах...  
І розуму у них повно у кожній кишені  
І всьо ліпше розбирають, чим звичайні вчені.

З роду вічні опоненти, самі патриоти  
А ті, що їм не на руку — раби і гельоти...  
Така у них тверда вдача: „не хвали нікого,  
Бобись собі ставив доказ, щось сам до нічого“.

Є у них своя наука, досьвіди окремі:  
Посидівши років кілька в гіпнози теремі,  
Надивившись у свій пупець по звичаю бонзів,\*\*)  
Повірити в свою важність трівкійшу від бронзів.

А потому, най сьвіт ходить своїми шляхами —  
Такий „вчений“ вічно ситий лиш тими ділами,  
Що їх сам колись склеївши, сам гукнув в літаври  
І сам собі признав вченість і безсмертні лаври.

Чуже йому вже читати ніяк не годиться  
І щось більше в житю знати, се не знадобиться.  
На подвиги свої гордий, читає без впинку  
Давний попис свій в газеті як сьвіжу новинку.

І нехайже хто наважить із нашого роду,  
Щоб відсунув геть з дороги сю вчену колоду,  
То і юрба при ній стане: „що отсей сірома  
Туда руку простирає? чи всі в него в дома?“

\*) передмістя у Львові.

\*\*\*) тибетанські анахорети.

От і якже тобі, доле, за ті твої дари  
Не принести славословя повніської чари?  
Даєш доказ, що нас любиш і що так потреба,  
Коли у нас „вчених“ тільки, що і слоти з неба.

Найже сьвіт собі простує поступу шляхами,  
А ми ідїм, як і досї, своїми стежками;  
Най учені сидять тихо, а „вчені“ проводять  
Коли они лиш колоди, то, що кому шкодять?..

---

### Жовнярська сьпіванна.

Дали мені з магазину  
Сиві шаравари —  
А на на блюзі на два боки  
Гузиків до пари.  
І торністер полотняний  
І багнет, як шило  
Тай фуражку як менажку —  
Жовняр я аж мило.

А я свої шаравари  
Візьму на підтоки,  
Блюзу зберу рівно складно  
Під пояс широкий.  
А фуражку доокола  
Чичками обложу  
І так собі у неділю  
Як ходжу, так ходжу.

Вуса дрібку наштобурчу  
І люльку закурю,  
Бо я служу по вояцьки  
Нічим ся не журю.  
Лиш дівчата раді знати.  
Старша чи молодша;  
Чому тота багнечайка  
Від мене коротша?

---

## На нинішнім Парнасті.

Кастальські жерела підсохли  
І Гіппокрене не журчить,  
Пегазів бистрих днесь не видно,  
На Геліконі скрізь гремить.

А но, інакше нині в сьвітї  
І неклясичний в музи стрій,  
Вже від фантазії вна відвикла,  
Проживши тисячі затій.

Похнюпилась чогось небога  
Забула розмаху і верв . . .  
Холодна серцем нарікає  
На симпатичний хорий нерв.

Нічим амброзія вже для неї  
Вже не смакує їй нектар  
Вже не манять єї Олімпи  
Бо в єї м'язах гіхту жар.

Апольльо вже їй остогидлий;  
Він споконвіку той самий;  
Якийсь банальний в нього погляд  
Підтоптався, видиш, і старий.

Утікла Муза з Гелікону  
До Епікура в низ пішла  
І на свою тяжку хворобу  
Рецепту писану взяла.

„Narcotici ad quantum sumas“ —  
Бо в тебе хорі нерви є  
І Муза, рада із поради,  
Днесь у кавярни лиш жиє.

Укрившись нишком за котару,  
Очима моргає довкіль  
І бачить, як племя поетів  
Ту всякий закрапляє біль.

Воєнні вірші щедро плодять  
І ліпять рими раз у раз,  
В кавяри є „декунків“ повно,  
Є де сховатись в вітхень час.

Вентилятори в сурму грають,  
Шампан стріляє геть в гору,  
Шахісти пляни укладають,  
Завзяту зводять тут борбу.

Червоні вина лють ся кровю  
А на білярдах рокіт куль...  
І от готові з битв вражіня  
І вірш готовий, фі! нуль нуль!

Лиш подих Музи в нім непевний,  
Виразний сопух в нім слідний;  
Бо й ритма в ньому чось штильгука?  
І полет думки чось трудний.

А прояви фантазії сірі,  
Мов штучних проблиски сьвітил,  
У чорній каві народилась,  
У коняку змочила крил.

І як читати меш сю віршу,  
Як ще второпний з тебе брат,  
То не почувеш в тій поемі  
Ні сурм ні крові, ні армат.

Спізнаєш тільки, що ся муза,  
Одна з підтоптаних сидуль,  
Співця в кавярни наушчала  
Писать під гук... білярдних куль...

---

## Дияна

Кордулька панна раз була!  
По всякій формі чемна,  
Гуляла польку на шість па  
І була страх приємна.

Гнучка, весела словом шик  
І в кождім жесті мила,  
Богині мала стан і хист  
І кров в ній жваво біла.

Нераз учену теж вдає  
В розмові прім вела все,  
Чого не знала хочби як,  
Те вміла скрити завше

А злобний хлопець — звістно фронт —  
Що чув вже ріжні мови,  
Казав: „Кордулька січку тне  
З додатком і полови“.

Но сьвіт інакше її судив,  
Бо панна була чемна . . .  
Стріляла очком лиш, як тра,  
І була страх приємна !

Казали: „От злісний Левок,  
Він з мести се сплітає,  
Підняв від неї гарбузок —  
Та жаль ваги не має.

\* \* \*

Раз був у місті гарний баль  
В найбільшій сали в замку ;  
Кордулька, грація в німф крузі,  
Гуляла там трамблямку.

В танци від неї ніс ся чар  
Ті очі . . . стан, ті груди  
І волос, наче оксаміт . . .  
Клякайте добрі люди !

За нею хлопців суне рій,  
До неї липнуть очі,  
В крузі ровесниць вна одна,  
Мов зірка серед ночі.

Левка питали: — „хто се є“?  
Він шепнув осторожно:  
„Дияна, бачте, бо краса,  
Но в серцю там порожно“!

Те слово було страх їдке;  
Морозом в хлопців шибло...  
І чар Кордульки нагло зблід,  
Вражине теж загибло.

Левок з нехитя ще і те  
Крізь зуби злобно кинув,  
Як він за нею довгий час  
З любови справді гинув.

Так панна збула го нічим,  
Бо був він лиш на прібку  
А пенсії, ранги ще не мав,  
Ні гроший те-ж в дорібку.

\* \* \*

Минуло много, много літ..  
Кордулька ще дівує,  
Лиш на балі вже не іде  
І польки не танцює.

З Левка болячка, більш нічо,  
З Кордульки — приснодіва;  
Пожовкла зсохла наче кість,  
Красу бач негідь зїла.

З гурту ровесниць, що давно  
Не були так приємні,  
Самі жінки, самі мами,  
Бабусі навіть чемні.

На них Кордулька все глядить  
І жаль їй з серця ллеть ся,  
Часом і сльози з віч пливуть,  
Як баль їй той приснить ся.



В півсонню бачить вна тоді,  
Як хлопці — всі фацети —  
Мов на престіл її несуть  
В сю славу ніч конкети.

Нараз престіл отсей паде,  
Зникає чар заклятий  
І з ним паде Кордулька в низ,  
Щоб більше вже не встати.

З нечевя чує голос лиш,  
Шутить він грізно, їдко...  
Левок в сю хвилю, злобний фронт,  
Являєть ся мов дідько.

На пальцях струже їй : „а бе“ !  
І никне стать мерзена...  
Кордулька тілом вся дрожить,  
Бо в неї знов мігрена...

---

### Суд Зевеса.

А з вечора, як місяць вплив  
І сипнув сьвітлом навкруги,  
Збиратись стали на Олімпі  
Баби, богині і боги.

Що правда — перших повно було  
А других менче ; їх ряди  
Якісь рідонькі дуже стали,  
Остались, бачиш, лиш діди...

Війна і ту своє зробила ;  
Забрала молодь всю у стрій ;  
Аполльо вліз давно у зброю  
І всюда перший ішов в бій.

За ним пішов Геракль проворний,  
З Елізії вирвав ся Ахиль  
І, відновивши стару зброю,  
Лиш пострах сїяв на сто миль.

Гефайст пішов до Крупа просто  
І до канонів там нанявсь,  
А Гермес, що купець звичайно,  
До ліверунків підобравсь.

Якже часом захопив урльоп,  
То між купецтво зараз пер,  
Бо в него хист: купця учити,  
Щоб з ближніх сему шкуру дер.

Припасів вчасно закупити,  
Щоб по пивницях їх напхав  
А як ціна в гору підскочить,  
З процентом сотим продавав.

Кастор і Поллюкс давно з неба  
Прожогом злізли геть у низ;  
Щоб у шабельку задзвонити,  
Пішов за ними і Одис.

Він хитрив ще в війні троянській,  
Пізнавши скоро в чім діло,  
В мнть до Микити в Чорногору  
Подав ся зараз на житло.

На Ітаку свою скалисту  
Він по дорозі поступив,  
Згадав сердечний Пенельопу  
І дуже носом закрутив.

Бо внуків там єго не стало,  
По жінці слід давно заріс...  
Француз на Ітаку інакших  
Жінок копицями навіз.

Тож сумно було на Олімпі  
Не стало хлопців, а баби  
Зійшлись на раду і всі разом  
Зашварготіли як жиди.

І кожда була страх недобра  
Очима блимала як кіт,  
Язики всі в млинець пустили  
Аж з ягід обтирали піт.

Між ними вештавсь малий бахур,  
Купід пузатий мов гарбуз,  
На спині мав рожеві крильця —  
А сам, що виріс лиш з райтуз.

Малий збиточник фуркав легко,  
З нечевя д' кождїй підбігав  
І ніжно, любо, тихо, лестно,  
„Де хлоп?“ — у кождої питав.

То всякій з того гірше стало,  
Давай ревіти на весь рот:  
В гірких слезах переливати  
Струю розбурханих гризот.

Найзавзятїйше заводила  
Венера, славна з всіх тенет  
По голих грудях себе била,  
Що вилазили за горсет.

А що згубила десь хустину,  
Як бігла скдро через ліс,  
Піднесла модню спідничину  
І в гальку утирала ніс.

Ревіла теж стара Юнона.  
Бо надоїв їй вже Зевес;  
За капітаном все тужила,  
Бо таку рангу мав Арес.

І запиндючилась Атена —  
Хоч ціломудренна дочка —  
Дияна пхинькала, а Церес  
Цїдила сльози мов з горщка.

Стара Лятона дриготїла —  
Її спомин нишком лїз на ум,  
Хто батьком був єї близняток  
І що при війску єї кум.

І так ревіли всі довкола,  
Такий із того встав лемент,  
Аж Зевс старий збудивсь з дрїмоти,  
Як вчув в палаті сей фермент.

І випав громом з свого бюра.  
А в руки добрий взяв цибух —  
— „Quas ego!“\*) що ту? революція?  
Чи хочете, щоб я оглух?

„Чого вам треба, цокотухи  
Ну, не здурілиж ті баби?  
Прийшли сюда гуртом ревіти  
Неначе в школі ті шкраби“.

„Мовчіть і проч! а то сьвідчу ся  
На свій Козою славний щит,  
От зараз тутка буде тихо —  
Но вам із сього вийде встид“!

— „Помилуй, батьку, лиш послухай!  
Тиж правець сьвіта, володар  
І не лишень богів впорядчик,  
Ти і жіночий добрий цар.

Прийди нам, батьку, на ратунок,  
Ти для нас добрий все бував,  
Вчорашний, видиш, муштерунок  
Хлопів останніх вже забрав.

А то нам скучно, чиста негідь!  
Баранці наші геть пішли...  
Комуж будем ми чуба мяти  
І з кого будем всьо тягли?

Тай звісно осінь... довгі ночі  
І боїмо ся ми самі...  
От і томуж ми гірко плачем  
От із за сього ми сумні“!

Зевес насторчив грізно брови  
Подумав троха — далі рік:  
— „То аж тепер хлопів вам жалко  
І я вам маю дати лік“?

---

\*) Дам я вам!

Нехай вам кара така буде  
Вам язикатим з рода в род...  
Бож ви не вміли заступати  
Баранців від усіх турбот.

Ви їздили на них літами...  
Ну, тепер пішки враз ідїть;  
На себе лиш тепер заплачте,  
А менї тутка не пищїть!

Тепер війна, інакше дїло,  
Не час бажати всіх вигод;  
Всмиряти треба грїшне тїло  
І навикати до скорбот.

І голодом помлїти треба —  
Апровізація се не я,  
Що вічно пхав у всі комори  
Іди і гроший і добра.

Скулїть ся троха, не брикайте,  
Гаруйте троха без хлопів,  
Но з вас нїяка не потрафить,  
Що й найпростїйший хлоп умів...

А як котру у довгі ночі  
Потроха холод розбере,  
Нехай менї молебєн ставить  
А вже якось вно там буде.

То може хмарка на ню сяде,  
Золотий дощик навістить,  
Або і Лебедь приснує ся,  
Щоби сей холод затишить.

Тепер до дому проч і спати  
А то, як пушу тих стрїлок,  
То кожда з вас заплющить очи  
Геть аж до споду, до білок"!

На зорях вже, як місяць з неба  
Не сипав сьвітла навкруги  
Вертали геть баби з Олімпу,  
Богинї і старці боги.

Лиш Зевес сам один лишив ся,  
Коли нечаяно з за угла,  
Ще підчепурена Тетида  
Старому до колін лягла.

— „А щож зі мною, милий, буде?  
Хибаж на мене ти забув?  
Хибаж не тямиш теревенів,  
Яких на злість Юноні гнув?

Хибаж не зійдеш ти на мене  
Ні клаптьом мраки ні дощем?  
Прилинь до мене хоч як лебедь  
Остав на хвилю свій терем“!

— „О ні, небого, будь здорова  
Те, що минуло, не верта'...  
На сьвіті, бач, війна лютує  
За тим у мене вся жура...

Війна змінила всі порядки,  
Забрала в поле много сил,  
Покликавши в ряди остатки  
З під тих супружих, теплих крил.

Так мені треба всюди бути  
І заступати мені тра  
Усіх молодших... не присутних,  
А се, любенька, річ важка!

Ти, яблочко давно вкусила  
Нехай се й інших не мине,  
А всяка страва відогріта  
І в рот голодний не іде.

Мені масаж прийняти треба  
І підв'язати троха вус,  
Бо йду бабів втихомиряти  
Нехай пізнають, щом не трус.

Кортить, голубко, погуляти  
А там на мене многі ждуть.  
Ну тай молодші ще від тебе —  
Гаразд, любенька, позабудь“!

---

# Зміст.

ицтва.

## I з днів кровавого бенкету:

1. Ідем ід' сонцю золотому . . . . .	5
2. Там у балці при дорозі . . . . .	6
3. На вічну пам'ять Ів. Балюкови . . . . .	7
4. Працане . . . . .	9
5. За приказом . . . . .	10
6. На сьвятий вечер . . . . .	11
7. В заметіль . . . . .	12
8. На щедрий вечер . . . . .	13
9. Відлетїли . . . . .	14
10. В страстну ніч . . . . .	15
11. Finale . . . . .	18

## II. Козача туга . . . . . 20

## III. Із хвиль смуги:

1. На спомин товаришам . . . . .	30
2. Falsetto . . . . .	31
3. Непевність . . . . .	32
4. Елегія . . . . .	32
5. Хто він? . . . . .	33
6. В літний вечер . . . . .	34
7. Не знаю . . . . .	35
8. Позір! . . . . .	36
9. Смуга . . . . .	36
10. В чар спокою . . . . .	37
11. Ох, чомуж то ся ніч? . . . . .	38

## IV. Saturalax:

1. Не до того . . . . .	39
2. Роастрій . . . . .	39
3. З медових днів . . . . .	40
4. Наші „вчені“ . . . . .	40
5. Жовнярська сьпіванка . . . . .	42
6. На виїшнім Парнасї . . . . .	43
7. Дяна . . . . .	44
8. Суд Зевеса . . . . .	47



В 1.798

За інв. № 36 030

„БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКИХ ОРІГІНАЛЬНИХ ТВОРІВ  
ДЛЯ РОДИН І ДОРОСЛОЇ МОЛОДІЖІ“

ЦЕ ОДИНОКА БІБЛІОТЕКА, ЯКА ТЕПЕР В ЧАСІ ВІЙНИ  
ВИХОДИТЬ.

Вона дає своїм передплатникам здорову, ідейну і погідну лектуру, твори наших найкращих письменників, щоби виховувати бодру, ідейну суспільність. Вона найдешевша, всего 20 корон за 4 випуски-книжки. Кождий випуск зокрема коштує 5 К. Досі вийшли: драма „Млин“ Ос Партицького прогарна драма, в якій піднесений протест проти кривди судівництва, гноблення народу і в котрім висмівається роля шкідлих політиків і письменників. Драма патріотична підносить читача на дусі і додає енергії і охоти. Випуск ч. 2. це Оповідання, новелі і гуморески. Автор Застирець, починає їх описом (першим в літературі) нужди-бідн ученика, відтак подає щораз то кращі новелі й гуморески, які побуджують до сміху, а містять і сатиру.

Випуск 3. це Календар на 1919 і початок 1920 р. Він уложений дуже оригінально, глибоко патріотичний, з „Додатком літературним“ якого можна все мило й з хісном читати.

Випуск 4. Це Поезії ювілята проф. Масляка дуже гарні патріотичні і овіані сатирою й дотепом.

Випуск 5.: друкуєть ся Історія національної української літератури, що вийде в около 8—10 аркушів друку і буде коштувати 15 К. Крім того вийде еше й гарний Календар на 1920 і початок 1921 р.

Земляки! Кождий із свідомих Українців нехай зараз запрумерує, всего 20 К за 4 випуски, цю Бібліотеку або купеть який будь випуск. Адресувати так:

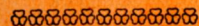
о. др. Застирець Йос. Львів вул. св. Софії 20.

Висилаєть ся сейчас відворотною поштою.

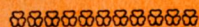
БІБЛІОТЕКА ОРІГІНАЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТВОРІВ

для родин і дорослої молодіжи.

Видав: о. Др. ЗАСТИРЕЦЬ ЙОСИФ.



ВИПУСК 4.



# ПОЕЗІЇ

ВОЛОДИМИРА МАСЛЯКА

(Залуквича).



ЛЬВІВ, 1920.

з ДРУКАРНІ СТАВРОПІГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА.

Адреса видавництва: о. Др. Застирець Йосиф,  
Львів, — академ. гімназія.

Пренумерата за 4 випуски 20 К. = 20 укр. гривнів.  
Поодинокі випуски по 5 К згл. по 5 гривні.

